

V torak, četrtlet in soloto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . 4 „ — „
za četrlet . . 2 „ 20 „

Po pošti:

Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . 5 „ — „
za četrlet . . 2 „ 60 „

Vrednitištro in opravištro
je na stolnem trgu (Dom-
platz) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaila:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne ikkrat,
5 kr., če se tiska 3krat,
4 kr., če se tiska 3krat-
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati
kolek (štempelj) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovajno
frankujejo.

Št. 59. V Mariboru 20. avgusta 1868. Tečaj I.

Ugovori in izgovori.

Iz Dolénje Kranjske. A. D. P.

I.

V necem zagovoru sedanjih slovenskih razmer smo brali, da „dualizem ni nova prikazen, ampak da je bil že pred l. 1848 mnoga, mnoga leta v navadi, in da smo se zdaj povrnili na tisto mesto, katero smo bili l. 1848 popustili“. Poslednje je deloma resnično, prvo pa ne. Gospod pisatelj onega zagovora menda vendar ve, da se je sl. dinastija Habsburška, ko je bila l. 1526 na kraljevi česki in ogerski prestol poklicana, Čehom tako ko Ogrom slovesno za vse čase zavezala in prisegla, da hoče celokupnost, samostojnost in svobodo česke krone vselej zvesto varovati in braniti. Res je sicer, da je nemški absolutizem Čehom te pravice čedalje bolj kratil in da se je česka dvorna kancelarija že pod cesarico Marijo Terezijo popolnoma zatrla, ali vendar je bil, kakor je znano, l. 1835 še zdaj živeči cesar Ferdinand v Pragi po stari navadi za českega kralja kronan in tudi pravica davke in vojske dovoljevati se českemu deželnemu zboru ni kratila do l. 1848. Še Slovenci imeli smo po svojih poprejšnjih deželnih zbiorih to pravico. Se ve, da je absolutizem skrbel, da je bila ta pravica le prikimalna in silno mrševa, kakor zborčki sami, ali bila je vendar pravica historična in za deželno avtonomijo prav imenitna. Tudi deželne glavarje si so v poprejšnjih časih naše dežele same volile, cesar pa si je volil in postavljati le svoje ces. mestnike ali governerje; še poprej pa knjeze iz svoje rodovine, ki niso bili za deželne knjeze priznani, dokler niso od naroda našega samega v slovenskem jeziku potrjenja prosili in dobili. Tako pri nas. Če pomislimo zraven tega še na poprejšnjo samostojnost Tirolskega, Galicije in Bukovine, Lombardo-Benecije in Dalmacije, moramo priznati, da se od sedanje dualistične centralizacije ta stran Litave do l. 1848 kratkomalo govoriti ne more. In onostran Litave? Erdeljsko bilo je samostojno in od Pešte neodvisno vse do l. 1848. Hrvatje, katere so vladali do l. 970 domači knjezi in pozneje kralji, poklicali so po odmrtni domače kraljeve dinastije Držislavovičev l. 1104 na prestol trojedne kraljevine, obsegajoče ondat razen Dalmacije in vojaške granice tudi veliki del sedanje Bosne in Hercegovine, dinastijo ogerskih Arpadov, ali le pod temi pogoji: Hrvaško in Ogorsko ostaneti dve povse različni državi zvezani le s tem, da imati skupnega kralja iz Arpadove rodovine; v vojskah je vsaka država neodvisna; vse stare pravice ostanejo Hrvatom neprikrajšane in se obravnavajo le v hrvaškem zboru; brez privoljenja hrvaškega zbora ne sme nijeden Magjar na Hrvaškem se naseliti. To so bile glavne točke pogodbe, vsled katere se je dinastija Arpadov do prestola hrvaškega dokopala. Pozneje so si sicer Magjari res neumorno prizadevali, državno samostojnost in neodvisnost trojedne kraljevine zatreti, in so jo tudi, potem ko je bila zaradi izgube turške Hrvatiije, Dalmacije in vojaške granice silno oslabiljena, že precej zatrti bili, kakor so na drugi strani sami zase pro domo sua od Dunaja čedalje večo neodvisnost in državno samostojnost zahtevali, vendar pri vsem tem se tudi onostran Sotle do l. 1848 od sedanjega dualizma govoriti ne more, ki je pod bliščem parlamentarne magjarske vlade avtonomijo velikih županij — zadnje pribežališče nesrečnih Slovakov, prvobitnih prebivalcev dežele — popolnoma pokopal, Avstrijo na dvojce razsekal, ter jej še celo ime vzel in drugi naslov podelil, katerega imenujejo česki „H. L.“ — „Titel ohne Mittel“ in ki hoče

pravno zdaj tudi starodavni regnum socium — trojedno kraljevino popolnoma v „partem annexam“ spremeniti in še celo edinstvo državne avstrijske armade izpodkropati. Od takega dualizma ni bilo nič slišati do l. 1848. Še le takrat bili so Magjari v zvezi s takratnimi dunajskimi „Grossdeutscherji“ nekaj enacega ustvarili ali prav za prav ustvariti si prizadevali, toda s kacic uspehom, pričajo nam strašne dogodbe l. 1848 in 49, katere so še slehernemu v živem prežalostnem spominu.

Sednji dualizem torej ni historičen, marveč starodavnemu historičnemu pravu posameznih obstojnih delov Avstrije in neobhodno potrebnemu državnemu edinstvu povse nasproten. Pa če bi tudi sednji dualizem res historičen in kakor njegov slovenski zagovornik trdi, že mnoga mnoga leta pred l. 1848 v navadi bil, moral bi zaradi znanih lastnosti njegovih vsak pravi Avstrijan, zlasti pa vsak pravi Slovan, temu hudourniku večni mir in pokoj želeči v grobu, v katerega je bil l. 1849 pokopan, ne pa to nesrečo iz groba kopati in k novemu življenju obujati. Ni namreč vse dobro, sedanjemu času primerno in življenja vredno, kar je zgodovinsko ali historično, in mnoga, mnoga leta v navadi bilo, sicer morale bi tudi stare prepravice „Zlahtnih“ gospodov, desetine, tlake in še mnoge druge „historične“ reči zopet oživet. Jaz bi rekel, da je le historično pravo dandanes še življenja vredno, katero ni v nobenem oziru „historično krivo“ niti za celokupnost države, niti za versko, politično in narodno svobodo in ravnopravnost. Izmed vsega tega je pa v sedanjem času najimenitnejša narodna svoboda in ravnopravnost za vse države na svetu, zlasti pa za Avstrijo. Historičnega prava, zgodovinske samostojnosti posameznih obstojnih delov Avstrije, kakor sploh vse decentralizacije glavna naloga je: pospeševanje ravnopravnosti različnih avstrijskih narodov. Gotovo je, ko amen v očenaši, da, če bi vsi Avstrijanci Nemci bili, bi se za toliko negovano in hvalisano historično samostojnost v Pešti, Pragi, Zagrebu itd. le malokdo zmenil, in zdaj v zvezde kovana samostojnost vrgla bi se pri nas med neveljavo staro šaro, kakor se je to v Neapolji, Toskani in Torinu zgodilo. Prvo pravo dandanašnji je narodno pravo, narodna svoboda; historično pravo stoji še le v drugi vrsti in ima le toliko pravice do življenja, kolikor ravnopravnost in svobodno razvitje različnih narodov pospešuje. Uresničenje te ravnopravnosti je za Avstrijo — ako ona živetiti hoče, ako ne misli Dunaj nje in cesarja izdati in nemški Neapelj postati — živотно vprašanje. Kakor je 1848. leto svobodo in ravnopravnost osebe uresničilo in starodavne predpravice posameznih stanov zatrla, da smo pred postavo vsi enaki, naj smo katerega koli stanu ali katerekoli vere, revni ali bogati, učeni ali neučeni, tako mora sednji čas svobodo in ravnopravnost vseh narodov oživetiti, vsem enake politične in narodne pravice, vsem enako samostojnost preskrbeti, ne brigaje se za to, ima li kak narod historično, na plesnjivem pergamentu zapisano pravo do ravnopravnosti ali ne, če je bil od nekdanj zatiran ali od nekdanj privilegiran, če je nemškega, romanskega, magjarskega ali slovanskega pokolenja. Pri Židih in protestantih, dasiravno jih je v Avstriji v primeri s katoličani le mala šaka, se ni vprašalo za historično pravo, koliko menj sme se prašati pri narodih, zlasti pri Slovanih, ki so v Avstriji v veliki večini. Kakor so nehale predpravice posameznih stanov, tako morajo zdaj nehati predpravice posameznih narodov, če bi tudi ne samo mnoga leta pred l. 1848 navadne, ampak celo stare bile od Adama.

Listek.

Životopisne črtice o Matiji Debeljaku.

Ker še nikdo ni začel žižni (življenja) tega slavnega Slovenca popisovati, položiti hočem jaz prvi kamen k temu delu. Nisem pa namenjen, celega življenja Debeljakovega popisati; samo nekoliko črtic hočem o njem ponuditi, ter takó z nemnogimi vrsticami pripomagati k dovršenemu njega životopisu. Pripovedal bom, kako sem tega rodoljuba, zares spoštovanega dostojnega, spoznal in koliko sem z njim občeval. Zato se nikdo naj ne hudeje, ako svojo osebnost v ta popis vtikam. Saj le podajam utiske njegove ličnosti, nikakor pa ne njegove cele mravnosti.

Prvič sem Debeljaka videl v Gorici o vuzmu leta 1863. To se je zgodilo v kavani „pri Evropi“ na velikem trgu na „Travniku“. Predstavil me je Debeljaku g. Š., profesor tedaj v Gorici, sedaj v Ljubljani. Prišel je bil ondat Debeljak v Gorico iz Vidma na oddih. Bil je mož visoke rasti, krepkega života, zatemnelega obraza, gol v licih, lasi nekoliko osivelih, raven, trdnega hoda. Obleden je bil navadno črno, podoben katoliškemu svečeniku, takó da sem ga s kraja za kakega mešnika imel. Posebnega v vedi in hoji ni imel ničesar drugega, ko nekako nemirnost in plašnost v očeh. Govoril je premišljeno, tiho, polagoma. Vse to, tako sodim sedaj, bilo je proizvod njegovega dolgega bivanja med Lahi; mogoče tudi, da mu je bilo prirojeno.

Brž po spoznanji se mi je mož, katerega preje nisem ne po lici ne

po sluhu poznal, v srci ugodil. Da je slovenski rodoljub, zvedel sem še le pozneje, ko mi je povedal, kaj ga je v Gorico prignalo. „Prišel sem simo“, tako mi je rekel, „da vidim svoje rojake Slovence in zopet slišim preljudi slovenski jezik govoriti“. Trebalo je iz njegovih ust slišati te besede, tedaj si čutil, kako so mu iz globočine srca prihajale. Pravo je imel mož; kako zelo nam je prirojena ljubezen k domači zemlji, k domači besedi, to se čuti najživeje na tujem.

Pozneje, ko sem bil v Kranj prestavljen, sem se — leta 1866 — zopet sešel z Debeljakom. Spoznal sem ga še od druge strani. Do ondat sem ga poštoval kakor vrlega rodoljuba in blagega človeka; tedaj sem ga pa tudi spoznal kakor zvedenca v slovenski literaturi. Sedela sva enkrat v Kranji na „stari pošti“ samá v njegovi sobi. Govorila sva o mnogih rečeh, posebno o italijanskih zadevah, katere je on dobro poznaval, ker je bil v Milanu in Vidmu kakor c. kr. učitelj nemškega jezika v službi; ne vem, če še kje drugodi. Začela sva se pogovarjati tudi o cirilici in glagolici, katere teh pisav bi starejša bila. Pri tem pogovoru, — navadno nemškem, ker je slovenskega menj vajen bil, akoravno ga je tudi po pismu čisto govoril — sem zapazil, kakó so mu vsi imenitni spisi o tem vprašanji čisto na tenko znani, kakor n. pr. Dobrovskega slovnica, Kopitarjev Glagolita, Miklošičev spis v Ersch-Gruberjevi enciklopediji. „Čitaje“, tako mi je pripovedoval, v „Novicah“ in „Glasniku“ mnoga gramatična vprašanja zanimal sem se, osvedočiti se sam o rečeh, katerim se več ogniti nisem mogel. Šel sem slučajno na Dunaj in jemal sem iz dvorne knjižnice one knjige v zajem, katere so mi po mnogih citatih znane bile, ter se začel — stari okornež — s slovenskim jezikoslovjem pečati, da bi tudi sam mogel pri nasprotnih mislih soditi. — Kdor je temeljite in zrele razsodke Debeljakove o občnih zadevah človeštva

zarad svojega rodoljubja, in je tudi od železniške postaje v Celji le $\frac{1}{4}$ ure oddaljen. Pričakujejo se torej gostje ne le iz celega slovenskega Štajarja, ampak tudi iz Ljubljane in Zagreba. Namen taborovanja bo, kakor v Ljutomeru: medsebojno porazumljenje v javnih razgovorih, kako bi se na temelju 19. §. državnih osnovnih postav narodna ravnopravnost dejansko izpejlala. Voditelji so že prosili vladinega dovoljenja in ga gotovo pričakujejo, ker se tudi v Ljutomeru ni zabranilo, in je dostojno obnašanja slov. naroda pri prvem taboru vsemu svetu pokazalo, da je naše ljudstvo politično zrelo in zapopada važnost svojih političnih pravic. Sliši se, da menijo pri taboru v Žavcu govoriti gg. Ivan Žuža, dr. Ploj, dr. Razlag, Lipold, dr. Srnec, dr. Zarnik, Raič in dr. Vošnjak. Na slov. Štajarji bo tedaj v kratkem času že drugi tabor, tudi iz Primorskega in Goriškega se sliši, da se delajo priprave za tabor, le — Kranjsko se ne gane. Kam je prešla nekdanja energija. Zdromite se slovenski bratje na Kranjskem, le zedinjena moč, vzajemno delovanje nas utegne rešiti iz protečih nam nevarnosti. Stopimo na javni oder in tirjajmo glasno svoje narodne pravice. Hvala in slava vrlim Vam Žavčanom za vašo rodoljubje in pogumno delovanje! 6. septembra bode zgodovinski dan za Vas, za vse Slovence.

Iz Dunaja, 17. avgusta. H. G. [Izv. dop.] Počasi vendar le spoznavajo, da smo Slovenci res na sveti in da se nas ni Bleiweis izmislil, kakor so ljubi nemški žurnaliste dolgo po svetu trosili. Stara Beustova „Presse“ v zadnjem svojem uvodnem članku britke solze lije, da nemški liberalci po provincijah narodnim fujoštrmom nasproti premalo delajo in postavi za žalosten izgled te liberalne nemarljivosti Kranjsko, kjer je Belkredi kriv, da je nemška kultura iz dežele izpehana. Počasi bodo vendar prišli do spoznanja, da Kranjsko ni nemško, da Štajersko ni po celem „urgermansko“. Dasiravno se Nemci nosijo, kakor bi bila kultura in vednost — pa nemstvo sinonim, našel sem po svetu že tolikokrat izobraženega Nemca, ki me je z začudenjem vprašal: „Kako, ali Kranjska ni nemška dežela?“ Pred dvema leti se mi je celo prorektor avstrijske univerze čudil in neverjetno z glavo majal, ko sem mu pravil, da ljudstvo po Kranjskem, spodnjem Štajerskem in Koroskem nemški ne ume. Treba torej tudi, da vpijemo in kličemo, da bo svet izvedel za nas ter da bode moral računati z nami, ako pride dan, ko se evropske in avstrijske razmere premené. Treba da se narod vzbuje, zaveda in navdušuje. Kake lepe prilike za to so tabori! Torej vam, zlasti vam drzim rojakom Kranjcem kličem: ako ste poštenei Slovenci, ako nilaž, da vam je za vzbujanje in politično omiko prostega ljudstva, pustite z nemar obzire, ali s Svetcem po dualistični ali s Štajerci po federalistični poti hodite, — skličite tabor, ne pustite, da bi vam lepa prilika ušla! Ne en tabor pa naj ne bode brez resolucije: „zedinimo se!“ Naj „vlada reče“ kar hoče, naj nas imajo Nemci in nemškutarji zaničljivo za nepraktične, mi vemo, česa nam je treba, in to misel moramo vcepiti v svoje ljudstvo in v slovanstvo.

H koncu še eno iz Dunaja, ki se nas Slovencev tiče in ima svojo smešno in resno stran. Znano vam je, da je nova društvena postava rodila na Dunaji brez števila društev. Med temi društvi je največ tacihi, ki so brez vse veljave, samo zato na svetu, da ima eden čast prvosedovati, več jih odborovati in udje neumno govoriti o stvareh, ktere so studirali iz „Vorstadt-Zeitung“-e. Eno tacihi društev si je izbralo za namen svojega delovanja rešitev in ohranitev nemškega elementa, kjer koli se ga kaj najde. To društvo, ktero bolj na tihoma dela in mora nekaj denarja imeti (od kod?), ozrlo se je tudi po naših slovenskih deželah, vzlasti po Kranjskem. Pred nekaj časom mi je namreč zanesljiv prijatelj pripovedal, da se je slučajno seznanil z nekim doktorjem, vnetim Velikonemcem, ki ga je, spoznavši da je Kranjec, skrivnostno na stran vzel in mu ponujal precej veliko — denarja, da bi mu dal natančna data o razmerah nemštva v prejšnjih in zadnjih časih na Kranjskem, da bi mu o Kranjski pomagal v nemškem zmislu spisati brošuro, kajti „Kranjsko je spadalo pod nemški bund in mi Nemci te nemške dežele ne pustimo“, djal je patrijotični doktor. Da mu moj pošten Slovenec ni postregel, tudi za denar ne, tega menda bi mi ne bilo treba dostavljati. — Glos k celi stvari ne bom delal. Opomnil bi le naše poslance, da naj se naslanjajo na Slovanstvo, ne na Beust-Giskro, če hoté slovenstvo oteti prihodnosti.

V Pragi 16. avg. * [Izv. dop.] Skoraj bi Vam zavidali Vašo okrajno gosposko in Vaše namestnike, ki so Vam zaporedoma dovolile, zdaj ljudski tabor, zdaj študentovski, zdaj zopet učiteljski shod in Vam pri vsem tem nobene sitnosti ne napravljajo. Z Vami bi se veselili, ker vemo, da Vam je tacihi zborov 10krat bolj potreba, kakor nam, kjer je ljudstvo na vse strani enih misli s svojimi voditelji in zastopniki in se more povse nanje zanašati. Veselili bi se, ko bi nam dvoje veselja ne kalilo. Prvo, kar nam veselje krajša je premislek, da dandanes v Avstriji nihče ne more vedeti, koliko ima pravice, koliko ne, da je to odvisno, od tega, koliko pravice mu oblastnije od okrajnih uradov do ministerstev privoščijo, koliko mu jih odrečejo, če mu jih tudi postava priznava. Pregovor o voščnem nosu postavinem ni bil še nikdar tako resničen. Z isto pravico in postavo v roki bi se nam naši tabori in shodi inorali dovoliti, kakor se dovoljujejo Vam ali bi se smeli Vam z isto policijsko doslednostjo odrekavati, kakor se odrekujejo nam. Koliko veljave ima pri nas postava, koliko pa osebna volja kacega uradnika naj Vam kaže sledeča pričica. Kakor veste prepovedujejo se naši tabori poprek, češ da nimajo dovolj jasnih programov. Tekoj s početka ko so se bili pri nas začeli ljudski tabori se je bil dovolil oni na „stari Pravdě“, ni pa tega še dolgo, kar se je prepovedal tabor „na Daždáně“, in vendar sta imela kakor nam zdaj pripovedujejo „Nar. Nov.“ oba ravno isti program. Kaj ne to je zanimivo, ali je nevarno vse povedati, tako so n. pr. vrednika poprejšnjih „Nar. Listy“ v kazensko preiskavo potegnili, ker ker je bil v svojem listu razglasil nekoliko taborskih programov. Mnoge overe, ktere se nam v tej zadevi stavijo, so menda tudi krive, da se je preložil tabor na Hradeku na mesec september in da se je še le na 8. sept. odločil tabor pri Novem Benatku, ki ima med drugimi v svojem programu vprašanje: S katerimi sredstvi bi se dal primenkljej avstrijskega proračuna odstraniti? Radovedni smo ali bo ta progr. točka vladi jasna ali ne.

Ker se mislijo v kratkem v Ljubljani zbrati slovenski učitelji, naj Vam povem kako se je godilo našemu učiteljskemu shodu. Pa kaj bi obširno pravi: C. kr. policijska direkcija ga je prepovedala, češ da je „Umelečka Beseda“ zbor sklicala, ktera po svojih pravilih k temu nima nobene pravice. In vendar ga je sklical popolnoma samostojen odbor; da je kateri odbornik tudi ud „Um. bes.“, odborove samostojnosti ne more motiti.

Drugo kar nam narekuje, da se ne bomo dolgo veselili Vaših taborov, je prigovor: Grosse ereignisse werfen ihren schatten voraus. Če je prepovedan tabor velik dogodek, stara Beustova „Presse“ pa velika senca, potem se požurite in hitro snujte svoje tabor, ktere zdaj „Presse“ že zaznamuje, da je njihov namen rogoviliti in vrtati proti ustavi. Se ve, ko bi se na „Press.“ napadanje moglo tako odgovoriti, kakor sta odgovorila lastnik in vrednik prejšnje „Politike“ vredniku tukajšnjega „Tagesbote“ g. Tobišu, potem bi bila stara naša nasprotnica hitro podučena, ali „Presse“ ima mogočne, premogočne prijatelje. S „Tagesbotom“ pa je bilo tako-le: G. Tobiš je v članku od 21. aprila t. l. naravnost trdil, da je „Pol.“ ljudstvu sovražen list, ki je za svoje proti ljudstvu in svobodi obrneno rokodelstvo z denarjem podkupljen in da rabi „Polit.“ v lastno opravičevanje pokrivačo vmažano laž. Lastnik in vrednik „Pol.“ sta toraj na podlagi §. 493 kzn. zk. tožila, da jima „Tgb“ podtika taka nepoštena in nenravna dela, ktera ju lahko ob občno spoštovanje pripravijo. Pri konečni obravnavi g. Tobisch ni hotel preklicati, s čemur bi se bila tožnika zadovoljila, dokazov mu je pa kaj pa da zmenjkalo, dasiravno je bil mnogo najglasovitejih českih plemenitašev na pričo poklical. Sodnija ga je toraj krivega spoznala pregreška kale-ne časti in mu prisodila 3 dni ječe. — Ravno ko list končujem, izvem, da se je bilo k prepovedanemu taboru „na Daždáně“ sešlo 10.000 ljudi, mnogo banderij in godeb. Nazočim 6 c. kr. uradnikom je množica zvižgala, dokler so odšli, ker niso mogli k besedi priti.

Dalmatinsko vprašanje

zdaj vse stranke marljivo pretresujejo in preiskujejo. „Szazadunk“ je priobčil precej natančno sporočilo o položaji in razmerah v Dalmaciji, zatoraj ga v sledečem ponatisnemo:

C. kr. namestnik baron Filipović, ktere ga je bil Belcredi v Dalmacijo poslal, da bi zopet napravil v deželi red, kteri se je bil v Šmerlingovi dobi zelo pomešal, lotil se je dela s pravim namenom in najboljo voljo. Ko je Filipović namestništvo prevzel, vladala je v Dalmaciji nenavadno močna birokracija, ktera je bila po številu večja kakor v kateri drugi deželi si bodi, in ktera je svoj upliv tem laže in neomahljiveje rabila, ker je ljudstvo v vedni nevednosti puščala. Uradni jezik v Dalmaciji je italijanski. Ima tam nekoliko italijanskih rodbin, ktere so se v benečanski dobi naselile, pa avstrijska birokracija je bila jedro one italijanske stranke, ki je morala za Šmerlinga po vsaki ceni večino v deželnem zboru dobiti, zato, da bi domačega ljudstva glas udušila. Posilni način, po kterem je ta stranka dalmatinsko ljudstvo tlačila in prezirala, vzročil je bil oni nered, ktere ga je imel baron Filipović odpraviti in poravnati. Po vsem tem je jasno, proti komu se je imel baron Filipović v prvi vrsti borovati. V kratkem času si je pridobil „nekoliko neodvisnih domoljubov na svojo stran, kteri so se odpovedali birokratični stranki. Bila je le nesreča, da se razen namestnika po drugih uradnijah ni ničesar in nikdo spremenil in birokracija je zopet povzdignila svojo glavo, ko je bila prvi strah pozabila. To je bilo povoda dovolj, da je mogel Lapenna, kteri je pod Šmerlingom izmed birokracije celo stranko osnovati vedel in na priporočilo Filipovičeve imenitno službo na Dunaji dobil, svojo navajeno agitacijo nadaljevati, in s to okoliščino je v zvezi politična težnja Giskrovega ministerstva, ki je v protivstvu proti vsemu, kar ni nemško, posebno pa proti slovanskemu življu. Baron Filipović je mislil, da bo z novo organizacijo v roki predril tudi ta jez. Vendar se je motil; njegovi nasveti zarad šol slovanskega ljudstva so se v dunajskem ministerstvu zavrgli: zatoraj je prosil naj ga iz njegove službe pusté. Ta zadeva ima za Dalmacijo velik političen pomen, kajti kar namerava sedanje ministerstvo, je ravno isto, kar je nameravala Šmerlingova centralizacija. Vse to mora dalmatinsko narodno čutje tem bolj žaliti in zbadati, ker ostane pri tacem ravnaji postava o ravnopravnosti vseh narodov le mrtva črka. Kaj pomeni vse to za Ogersko? Prav veliko! Narodna dalmatinska stranka je leta 1860 izrekla, da spada Dalmacija pod hrvaško oziroma ogersko krono, in to je pot, po kteri bo v prihodnje odločeno, in še odločeneje kakor kedaj postopala. Na Dunaji pa hočejo vse to opovrči in stvoriti deželen zbor, čegar večina se ima protiviti proti temu, da bi se Dalmacija kedaj zedinila s Hrvaško. Iz tega namena bodo še v prihodnje v službe postavljali pokorne uradnike, kteri naj bi za vselej zabranili in nemogoče storili, da bi narodna stranka še kedaj večino zadobila. Zdaj pa vprašam: kaj poreče Ogerska?

Politični razgled.

Gosp. drž. poslanci iz Dunaja vrateči se niso mogli dopovedati, da ministerstvo Slovincu ni tako nasprotno kakor bi kdo mislil, da nam hoče naše želje spolniti, in da posebno g. baron Beust Slovincem iz globočine svojega gorkega nemškega srca vse privošči, karkoli sami si izvršilnega želé. Mi smo čakali del, in uradna „Wiener Zeitung“ nam je prinesla eno teh pričakovanih del. Tu beremo da je naš deželni poslanec g. Mih. Herrman prestavljen iz slovenskega okraja v popolnoma nemški Hartberg. Mnogo zasluženega poslanca, kteremu je slovensko ljudstvo 3 okrajev dvakrat svoje zastopništvo izročilo in ga vsem nasprotnim agitacijam v kljub v deželni zbor volilo, kteremu je svoje zaupanje s tisoči in tisoči podpisi v mnogobrojnih zaupnicah izreklo, tega moža, ki je za slovenski narod delal in storil, kar je

Študentovski snod v Ljubljani.

Spisala v zboru izvoljena perovodji Levec in Celestin.

(Konec.)

Za tretjo točko govori Jurčič nekako tako-le: „Znano vam je, bratje slovenski, da stari Spartanci niso imeli v Gorici slov. lista (Smeh). — v kateri list bi bil kdo njihovih mož o mladini pisal, da so smrkovci in fantasti in bi bil za izjemo čudno razmero postavil, da med 50 so trije vrli, in sicer tisti, ki zagovarjajo kako tujo nespartansko, negrško — kako perzijansko politiko! Temuči znano vam je, da so ti zaradi svojega patriotizma v zgodovino slavno zapisani Helenje skrbeli, da se je njih mladina po duhu in telesu zdrava odgojevala za eden veliki namen: za delo v prid in blagor svobodne domovine. Mi ne živimo v stari Šparti, kjer so mladini zgodaj kazali pot, po katerem ima delati, in se je taki lepo spoštovanje med starostjo in mladino ohranilo, temuči živimo v tužni Sloveniji kjer se mladini insinucija stavlja, da bi bila nema in tiha statistinja na odru narodnega življenja in delovanja“. Spoznavši da le skupno moremo delati, da se mlade moči ne smejo zametati, pravi, moramo protestovati zoper tako insinucijo in sicer ne z besedo temuči z djanjem. Zatorej zberimo moči, in osnujmo društvo „Slov. omladine“. Misel, ki je nas denes od vseh krajev tukaj zbrala, misel bratovstva in skupnosti, misel slovanstva in naše bodočnosti je tudi misel, ki ima roditi to društvo, toraj ga ni treba obsirno priporočati. Potem predlaga: zbor naj izreče: da je v principu za osnovanje tega društva. — Ko se prvi del predloga sprejme, razvije načela, po katerih naj za to izbrani odbor načrta statute. Načela so: Namen društvu, v katero sme pristopiti vsak slovenski slušatelj višjih učilišč, abiturientje teh učilišč in popolno samostojni abiturientje gimnazij, kakor sploh vsak izobražen Slovenec, kise zлага s svobodomiselnimi načeli tega društva, — namen društvu je z besedo in tiskom dosežati edinstvo v delovanju slov. omladine. Ko so bila ta načela sprejeta, volil se je odbor petih, za ktere je stud. med. Kristof nasvetoval, da se volé: A. Tomšič, Jurčič, Gregorič, Celestin, Levec. Tem je naloženo da imajo v enem mesecu osnovati in vladi v potrjenje predložiti društvena pravila, da se društvo, katero bode imelo v Gradcu, na Dunaji, v Pragi, v Ljubljani svoje podružnice, prihodnje leto na obletno glavno skupščino že na podlogi teh pravil snide v Ljubljani, v Bledu ali v kakem drugem kraju v sredi Slovenije. Zbor temu pritrđi.

Predsednik naznani na to, da je dnevi red končan, zahvali se ljub. čitalnice odboru, da nam je dovolil v čit. dvorani zborovati, kakor tudi dram. društvu, ki je študentovskemu shodu na čast napovedalo za večer gledališčno predstavo ter h koncu svojega govora pristavi: „Pri današnjem zboru, tovariši smo z dejanjem pokazali, da nismo taki kričaji in zanikovalci, za kakoršne nas po javnih in privatnih pismih razglašajo, in da čeravno nimamo še veličih del za seboj, nas je vsaj resna volja delati. Zdjaj toraj na delo, da pri zboru prihodnjega leta že pokažemo sad našega truda!“

Ob 11. uri razide se zbor klicaje: živio predsednik!

Popoldne zberó se študentje pri skupnem kosilu v čitalnici. Kakor pri vsakem banketu bile so tudi tnkaj napitnice glavna stvar. Tu ne bomo ravajali vseh in od besede do besede, dosti bodi, ako rečemo, da te napitnice so bile živi protest zbrane slovenske omladine zoper naših poslancev in vodnikov politiko; pokazale so da se njeno mnenje zлага z politiko štajerskih rodoljubov, s politiko njihovega organa „Slov. Naroda“ posebno kar se tiče združenja vseh Slovencev v eno administrativno skupino.

Prvi napije stud. phil. Jurčič in sicer g. Fr. Levstiku, možu, ktereга mladina spoštuje, kakor prvega izmed živečih slov. pesnikov, ktereга nasprotnike tudi mi za svoje spoznamo, kateri je vedno z mladino, in za katerim je in bode vedno mladina stala.

Ta napitnica je našla viharen odmev.

Na to odzdravi g. Levstik. Žal nam je, da nismo imeli stenografa, da bi nam bil ves njegov govor zapisal od besede do besede, kajti segle so nam v srce, kakor nobena druga napitnica ne. Jedro govora je bilo: „Naj lepši dan mojega življenja je današnji dan, ko vidim toliko mladih gospodov tukaj zbranih, ki so tako navdušeni za srečo in napredek slovenskega naroda.

poznaval, temu se nikakor ne bode čudno videlo, da se je stari mož, ki je na Laškem gotovo mnogih gorkih požrl — o čemur mi je tudi sam se pritoževal — in ki je v neslani službi cesarskega učitelja nemiščine na Lahih osivel, da je, pravim, stari mož še z jzikoznanstvom se tako skrbno in zvesto začel truditi. Komur je dano, poučevati se o enem predmetu temeljito, komur je mar za pravo znanje, ta ne miruje pri nijedni stvari, ktera ga zanima, dokler ne pride stvari do konca. Jaz sem Debeljaka sodil dosti učenega v slovenskem jezikoslovju; slišal sem iz njegovih ust zdrave razsodbe o novih slovenskih knjigah — ktere si je on radoveden kupoval in skrbno prečitaval — slišal ga mirno in brez vsakršne napetosti govoriti o proizvodih naše literature. Tako je tedaj bil Debeljak rodoljub ne po modi, no po poznavanju stvari, katero je ljubil; bil rodoljub ne po priporočanju drugih, no po sodbi svojevestnosti; bil ni samo kritik trezen in čeden, pa tudi delavec marljiv in zvesten. Pri tem slučajni znanstvenega najinega pogovora me je spodbujal, literarnih del se lotiti. Žal mi je, da ne morem ravno njegovega življenja drobneje popisati in tako prijatelju željo izpolniti; žal, pravim, mi je, ker ta vrli mož bi bil dostojen životopisec.

V Kranji, kamor so ga opravi napotili — imel je tu sorodnico neke v službi, ktera je, kakor Debeljak sam iz Poljan na Gorenjskem bila —, nisem potem Debeljaka več videl, shajala pak sva se pozneje — leta 1867 — večkrat v Ljubljani, kamor se je bil v pokoj det naselil. Obedoval je v čitalnični gostilnici, in tam sva se mnogokrat nahajala. Ker so me veseli in potem žalostni opravi večkrat v Ljubljano tirali, imel sem mnogo slučajev, govoriti s svojim stari prijateljem. On je bil prisrčen deležnik mojega veselja, ljubezniv tolažnik v moji žalosti. Obžaloval je večkrat proti meni, da ni oženjen ter v starosti nima človeka, ki bi ga spremljal skoz življenje. Še druga

Ali povem vam, gospodje, prišli bodo trenotki v vašem življenji, ko vas bodo silili in prosili, ko vam bodo priložnost dajali, da se izneverite načelom, ktere ste denes izrekli. Toda, slovenska omladina zmerom taka ostani, potem bo današnji dan slovenskemu narodu zgodovinski dan! (Živio-klicev in ploska ni bilo ni konca ni kraja pri teh besedah.)

A. Tomšič napije ideji slovenske skupine in nediplomovanim diplomatom ljutomerskega tabora, ki so bolje vedeli, kaj je slov. narodu potreba, kokor marsikter lepobrađat državnik, kteremu je skupina nonsens, ali k večemu lepa fraza. Gromoviti plosk in živio govorniku pokazal je, da je slovenska omladina enih misli z ljutom. taborom.

Fr. Celestin napije vredniku „Slov. Nar.“ ter pové pri tej priložnosti da ko se je lansko leto v Ljubljani osnoval politiški dnevnik, omahovali so dolgo naši vodniki izgovarjaje se, da dnevniku ne morejo najti vrednika; in ko se je vrednik našel, rekel je bojé eden izmed njih, da na Kranjskem takega lista ni treba!

Vrednik Tomšič, se zahvaljuje in nazdravlja domoljubnim akcijonarjem, ki so z mnogimi žrtvami ustanovili list in pa dušnim podpornikom — dopisnikom.

Doktorand Gregorič iz Ljutomera napije v imenu „prvih slov. taboritov“, ki so 9. avgusta zastoj pričakovali telegramov in prvakov iz Ljubljane, ljubljanskemu Sokolu, ki se je vdeležil prvega slov. tabora. Tej napitnici se zahvali sokol doktorand Noll.

Poznik stud. jur. iz Koroškega napije Sloveniji ter pravi: Ne koščeka zemlje ne pustimo odtrgati od nje!

Stud. jur. Lipold še enkrat povdarja da politika slov. državnih poslancev ni in ne bode, dokler bode neslovenska, politika slov. omladine.

Zadnji spregovori še g. Levstik o časopisu „Slov. Nar.“ Ta časnik pravi med drugim, je časnik vseh svobodoljubih, poštenih, rodoljubih Slovencev, časopis, ki se ne boji nobenega prvaka, kedar gre resnico povedati. Naša dežela in naši vodniki, žalibog zanj niso ni krajevarja dali, ampak zavirali so ga ter zoper njega delali. (Gromoviti klici — —!) Toda jaz vam povem: slovenski narod ki po zemlji hodi in mario-borski „Narod“ se identificirata. (Res je!) On ima korenike, kterih mu ne boste izruvali . . . Mladina, delaj za ta list, širi ga med narodom; priporočaj ga, kajti on resnico govori.

Veselo se potem razide društvo, katero še le proti 8. uri napovedana gledališka predstava v čital. dvorani zbere. Igrali ste se igri „Filosof“ in „Ultra“. Najboljšo kritiko o igrani in o delovanji dram. društva je izrekla zbrana omladina s tem, da je 37 študentov ta večer pristopilo na novo k dram. društvu.

Po besedi je bil napovedan komers. Žalibog, da ga je nevgodno vreme zaviralo in to obžalujemo tim bolj, ker je pričalo malo število onih pesmic, ktere so zapeli naši pevci pod vodstvom stud. phil. Brezovorja, vsrlega pevovodja dunajskih slov. študentov, koliko lepši bi bil mogel biti ta večer.

S tem je bil program štud. shoda dovršen. Večidel že drugi dan razšli so se študentje po lepi naši domovini, pri slovesu še enkrat si obljubovaje, da bodo v duhu onih načel delali med narodom, ktera je slovesno izrekla prvkrat 14. avgusta t. l. v Ljubljani zbrana slovenska omladina. Upati torej smemo, da ho naše delovanje plodonosno Sloveniji in s tem bodočnosti vsega Slovanstva.

V Ljubljani 15. avgusta 1863.

Dopisi.

Iz Žavoa 16. avg. [Izv. dop.] (Slovenski tabor v Žavcu.) Voditelji slovenskega tabora imeli so té dni svoje prvo posvetovanje v Žavcu. Sklenili so ga sklicati na dan 6. sept. ob treh popoldne na pripravi prostor blizo žavskega trga. Nadejati se je najobilnejšega obiskovanja, ker so se pri tem posvetovanji udeležili rodoljubi cele savinske doline in sosednjih okrajev, ker se žavski trg odlikuje pred ostalimi trgi in mesti po Slovenskem

veča žalost mu je srce težila: slabi napredki narodne stvari v Ljubljani. Tožil mi je večkrat, kako malo dela Ljubljana za narodni napredek v primeru k temu, kar bi mogla in kar v drugih, mnogo manjših mesticah storijo*). Tožil mi je, da v Ljubljani vlada tudi takošen birokratiški veter, kakoršnega je malokde v Avstriji nahajati. Ta stiska v Ljubljani in pa premalo srčno gibanje slovenskih prvakov, in pa morebiti še druge, meni neznane pričine (vzroki) so Debeljaka prisilile, da je belo Ljubljano, za katero je preje toliko hrepnel, zapustil, in se v Trst podal.

Kako se mu je tu godilo, predno ga je nemila smrt pokosila, tega ne vem povedati.

Debeljak ni svojemu narodu zapustil imenitnih umotvorov, ne del dleta niti pera niti kisti (čopka), pa zapustil mu je dvoje: imenitno dedšino, našemu slovstvu dobro došlo poklado, in pa krasni primer, kako naj rodoljubi za narod poleg volje tudi kaj materialnega žrtvujo. Kakor solnce, predno ugrezne v jadransko morje, še enkrat v vodnem zrkalu zažari, ter zlato planjavo in zlato obnebe za seboj pustivši ugasne, takó je Debeljak na žalih Jadrije v večnost utonil zapustivši za seboj svitle žarke rodoljubov. Rahla mu zemljica! Blažena mu pamet!

*) Kaj bi Debeljak zdaj rekel, ko cela Kranjska skoro čisto slovenska še ni mogla tabora na noge spraviti, mali ljutomerski okraj pa!

bilo le v njegovih močeh, tega moža, kateri je svojo korist preziral, da je le služil narodu, ki mu je bil svojo osodo v roke zaupal, tega moža, ki se je spolnoveje svoje dolžnosti in cesarjeve besede že kot uradnik slovenskega jezika naučil, da ga more gladko ne le govoriti, ampak tudi pisati, tega nam je „ljudsko ministerstvo“ vzelo iz naše srede in ga delo med Nemce. Na zemljo slovensko, kjer ljubljani naš poslanec ni imel prostora, postavilo je v isto službo, kar zdaj vemo dva pristava, ktera o slovenščini nimata ni duha ni sluha, to sta g. Jurij Wagner, ki pride v Konjice in g. Julij Kientzl, ki bo pristavoval v Laškem trgu. O onih molčimo, kateri sicer slovenski toliko znajo, da bi jih v našem jeziku morebiti ne mogel prodati, ki pa nikdar ne bodo mogli slovenski uradovati, kar bi bilo že zdaj treba, ko bi ne bil znani §. 19. tako papirnat. Naj bo premestitev g. poslanca Hermana že kazen zanj, ali za narod, kteremu je on svoje življenje žrtvoval, Slovenci si jo bomo zapomnili: Vzeli ste nam g. Hermana iz naše srede, nikdar ga nam ne vzamete iz naših src!

Cesar je pooblastil ministerstvo notrajnih zadev, da sme ono odsihmal tudi ona društva dovoljevati, katerih dovoljevanje je bilo dozdej po ces. patentu iz leta 1852 kroni sami prihranjeno.

Vojno ministerstvo ima neki svoje sitnosti z novimi puškami na iglo. Tekoče leto jih bo iz fabrike g. Werndla le malo dobiti, dasiravno je bil obljubil mnogo jih napraviti, in je že tudi 800.000 gl. iz državne blagajnice sprejel. Vojni minister bo neki zdaj g. Werndla tožil za odškodovanje.

Državno vojno ministerstvo se je ravnokar novo organizovalo in je „W. Ztg.“ razglasila dotična imenovanja.

Grof Taaffe je bil šel neki na Česko prijateljskemu sporazumljenju pot napravljat, pa menda ni nič opravil. Tudi ni čuda, dokler vlada o federalističnem načelu tako govori, kakor smo naznanili na drugem mestu današnjega lista.

„N. f. P.“ si pušča iz Prage brzojavljati: Konečno posvetovanje, katero bodo imeli narodni deželni poslanci prihodnji teden, določilo bo se le, ali pridejo Čehi v deželni zbor ali ne. Stranka Klam - Martinicova je proti pošiljanju. Tekoj pri pričetku dež. zbora bota kot poslanca nazoča ministra Herbst in Plener.

Eden lokalnih dunajskih listov pripoveduje, da aristokratska stranka v Cislajtani po tistem marljivoje dela, kakor kedaj popred. Ona je razposlala promemorijo z gotovim vladnim programom za prihodnost. Prva točka programova obeta obširno avtonomijo posameznim deželam; druga želi, da se premeni volilni red. Zastopane bi bile kurije plemstva, meščanstva, kmetijstva in delavcev. Na Ogerskem naj bi ostalo kakor je, samo da bodo nove volitve ovrgle ministerstvo Andrassijevo.

Kako se misli dunajska vlada obnašati proti deželnim zborom, opisuje vlada po svojih celo ali na pol vdanih deželnih listih blezo tako-le: Dunajska vlada bo ostala neomahljivo na stališči decemberske ustave, katero hoče do zadnje pičice izvršiti (§. 19?) Nikdar ne bo vlada privolila ali sama pripomogla, da bi se federalističnemu načelu tudi v najmanjši stvari približala, ker bi po feder. načelu drž. zbor kolikor toliko svojih pravic zgubil in bi jela tako sedanja ustava v svojem bistvu omahovati. Federalizma se bo vlada tem bolj ogibala, ker bi se potem tudi razmere proti Ogerski predruščile, ker bi prazna fraza postala, kar imenujemo enako stanje in enake pravice z Ogersko, ko bi se pravice drž. zbora še dalje zoževale. Brez dejanske podlage je toraj opozicija, če računai na omahljivost ali pogajivost vladino. Ministerstvo ne bo nikdar dopuščalo, da bi se ustava tú ali tam škodovala. — Opomniti je le, da opozicija sedanjega ministerstva ni nikdar v račun stavila glede prihodnosti, in da se tudi ž njim ne bo nikdar pogajala.

V demokratičnem društvu v Lwou je tudi Smolka priznal, da bi bilo bolje, ko bi Avstrija delegacij nikdar ne bila poznala; oni ki so bili zato, naj se nihče ne pošlje v drž. zbor, so bolje sodili.

Kakor piše „Dz. Lw.“ tudi poljski delegati ne bodo hoteli priznati, da so grešili in v nemar pustili korist dežele, ktera jih je volila. Izgovarjali se bodo v deželnem zboru z „nesrečo“, ktera je vse avstrijske razmere tako vredila, kakor so zdaj nevredjene. Deželni zbor bo proti diplomatu in državniku „nesreči“ protestoval in ga ne priznal. O tej „nesreči“ smo tudi mi Slovenci morali že nekatere slišati, ali si bo pa v deželnem zboru Kranjskem kdo upal tej nesreči v obraz pogledati ali ne, tega ne vemo, in to je nesreča!

Gališki deželni poslanci so te dni pri svojem posvetovanju neki izdelali program, po katerem želi opozicija nasvetovati, naj se v pismu do cesarja izreče, da bi se Galicija srečno čutila, ko bi z drugimi avstrijskimi deželami v tako zvezo stopila, v kakoršni je n. pr. Hrvaška z Ogersko. Mestno svetovalstvo v Zadru je izvolilo dr. Giskro za častnega meščana.

Boji med Mirditi in Turki v Skadru še niso potihnili.

Novosadski odstavljani župan in državni poslanec Miletič je prišel 13. t. m. v Temesvar, kjer so ga Srbi z baklado in petjem pozdravili. Na pozdrav pevskega društva in omladine je odgovoril, da si smejo Srbi svojega srečnega uspeha svesti biti, če bodo složni kakor so Ogrji. Proti sumnji, da je tudi on vdeležen zaničljivega hudodelstva beligradskega, je naravnost protestoval.

„Agr. Zeitg.“ pravi, da ni res, da bi se imelo zagrebško generalno zapoveljstvo razpustiti ali pa v Budo prestaviti, in pravi, da bi se tako početje, tudi če se ne gleda na njegov politični pomen, po sedanjih razmerah in po organizaciji vojaške granice ne dalo niti opravičiti niti raztolmačiti.

Politikarji vsake baže so težko pričakovali Napoleonovega dne 15. t. m., češ da bo Napoleon usta odprl in radovednemu svetu lučico prižgal o načelih in potih, po katerih se bo po njegovih mislih sukala evropska

politika. Pa Napoleon je molčal. Morali bodo toraj tudi radovedneži ti čakati prihodnjega Napoleonovega dne. Mesto velike politike je izdal Napoleon ta dan le pismo na gen. Mellineta, v katerem hvali nacionalno gardo zavoljo dobrega vedenja in vdanosti in pravi, da se bo vselej na njen patriotizem zanašal.

Kardinal Antonelli v Rimu je neki dobil iz Pariza pismo, v katerem se mu obeta, da Francija papeža ne bo zapustila in branila njegovo svetno posestvo proti vse njegove nasprotnike. Italija si pa obeta, da pojde vendar le francoska vojska iz Rima, kakor da bi ne videla, kako si Rim na vse strani svoje trdnjave popravlja in oborožuje.

Iz Bolgarske je čuti vsak dan o novih bojih med uporniki in Turki. Tudi upor na otoku Kreti ni še udušen. Po najnovejših sporočilih stoji stvari bolje za upornike nego za njihove nasprotnike.

„Corr. d. N-E.“ pripovednje, da so grški uporniki siloma napadli turške kraje. Po njenih sporočilih hočejo grške prostovoljne čete predreti v Tesalijo in Epirus, da bi tu hribovce na upor pripravile. Tekoj ko je turška vlada o tem zvedela, poslala je kaj krepko pismo v Atene, v katerem grški vladi razklada, da je o virih in začetkih teh nerednosti dobro poučena in da bo ako treba krepko postopala.

Razne novice.

* (Česki študentje) v Nadějkovcu so hoteli napraviti zabaven shod in so vložili, kakor naša liberalna postava tirja, prošnjo za dovoljenje. Program je bil: 1. Narodnih pesem petje, 2. Žalostipolna pesem dveh zaljubljenih; 3. vitez Šnofonius in cesaričina Mordulina, vesela igra z marijoneti. Med posamnimi točkami ples. Ta program pak se je liberalnemu okrajnemu zastopu grozovito „nejasen“ zdel, in shod je bil prepovedan. Kaj je neki jasno? Tudi dijaška lica ne?

* (Tudi liberalno) je to, da nekateri nemški listi že naprej prokujejo, da vlada ne bo tako „neprevidna“, da bi statute ustanovljene „slov. Omladine“ dovolila. Predno vedo kaj naši mladenči hoté, predno so statuti narejeni, da si ima biti glavni značaj literarni — že denuncirajo!

* (Prejšnjega srbskega knjeza Karažorževića) so zaprli, ker so pri njegovem tajniku našli potrjila prejetja denarjev od tacihi ljudi, ki so bili v pravdo zaradi ubojstva knjeza Mihajla vpleteni.

* (Duhovske premenitve na Kranjskem.) G. dekanu Skubicu v Semicu se je podelila županija v Ribnici. G. Sim. Rabič, kaplan v Borovnicah je prestavljen k sv. Jurji na Gorenjskem. G. administrator Zorman v Selu je dobil županijo v Kolovratu.

* (Mesto Budejevica na Českem je pogorelo. Pošta, okrajna sodnija in 50 hiš je zgorelo. Mesto se je nalašč zažgalo.

* (Dosedanji stavbni uradi) na Kranjskem in savski stavbni oddelek na Krškem bo nehal. Njihova dela se izroče političnim uradnikom. Kranjska se bo delila od 1. sept. naprej v 5 stavbnih okrajev: v Kranji, Postojni, Ljubljani, Novem mestu in Krškem.

* Avstrijski cesar je prišel 15. t. m. v Monakovo.

* Zanimivo je, da jeskozi in skozi Slovincem nasprotna „Klgf. Ztg.“ iz obnega zbora matičnega ponatisnila samo besede g. Svetca proti naučenemu slovníku, kakor jih je bil prinesel „Triglav“.

* Kakor vé „Tgp.“ pripovedovati, nasvetoval bo deželni odbor štirski, naj se volitev g. dr. Dominika zavoljo nekaterih pomenjkljivosti ne potrdi. Ko že razglša deželni odbor to novico, zakaj molči o volitvi dr. Schmidta, proti kateri je zavoljo očitnih nepostavnosti dobil deželni odbor toliko protestov?

* (Česki prognanec J. Frič) v „Korrespondenzi“ 17. t. m. protestuje zoper glas, ki je bil v poslednjem času po Slovanom sovražnih listih raznesen, da je svojo prvorodenstvo, t. j. avstrijsko državljanstvo prodal. L. 1858 je bil, pripoveduje, na nagloma, nevede zakaj, v Erdeljsko tiran. Ker je bil brez podpore, ker so mu še pisanje zabranili, da bi si bil kaj zaslužil, tirjal je potni list v tujezemstvo, kterega je po velicem trudu dobil, kakor tudi 200 gl. za odhod. Na meji je bil prisiljen podpisati se, da se ne bo vrnil v avstrijsko cesarstvo brez višega dovoljenja. Če ga zaradi tega pisma iz avstrijskega državljanstva izmetajo, zakaj so ga vlni s policijskimi pismi preganjali?

* (Deželni odbor kranjski) ima vsak dan seje in boje energično dela pretresovaje predloge za deželni zbor, ki se bo 22. sešel. Med temi predlogi se imenujejo deželni bodžet, razdeljenje srenjskih spašnihov, ki je nekterim krajem po dežali živотно vprašanje (??), postava zastran najdenih otrok, in šolska postava. — Da, šolska postava, ta, ta je prva!

Najnovejše vesti.

Pariz. 18. avg. „Etendard“ pravi, da je govorica o oži zveze med Prusijo in Rusijo izmišljena. V Jura-departementu je zmagal republikanec Grevy proti vladnemu kandidatu.

Dunaj. Vsled cesarjevega godu, ki se je 18. t. m. porsodi slovesno praznovati, prinaša „W. Z.“ celo vrsto imen, katerih lastniki so se z redovi počastili.

Brna. 18. avg. V Preravu se je požar vnel, 200 hiš je pogorelo, škoda znaša okoli 200.000 gl.

Dunajska borza od 19. avgusta.

5%, metalike 58 fl. 40 kr.	Kreditne akcije 211 fl. — kr.
5%, metalike z obresti v maji in nov. 58 fl. 60	London 114 fl. 95 kr.
5%, narod. posojilo 62 fl. 20 kr.	Srebro 112 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo 83 fl. 80 kr.	Cekini 5 fl. 45 kr.
Akcie narod. banke 731 fl. — kr.	